

ISSN 2082-8675

nr 22 (01/2020)

KWARTAL

MAGAZYN SKN SPATIUM

Anna Zasada

Atrakcyjność turystyczna polskiej wsi.

Studium przypadku gminy miejsko-wiejskiej Przedbórz.

Branża turystyczna na przestrzeni ostatnich lat poszukuje coraz ciekawszych i atrakcyjniejszych miejsc wyróżniających się specyfiką i różnorodnością kulturową, które będą unikalne, osobliwe i „inne” od wszystkich. Już nie tylko duże miasta, urokliwe miejscowości górskie czy też nadmorskie mogą zastrzyczyć na miano atrakcyjnych turystycznie. Coraz większą rolę zyskują mniejsze „mieściny” i gminy wiejskie mogące pochwalić się pasjonującą historią, dziedzictwem kulturowym i atrakcyjnymi krajobrazami.

W ostatnich latach nastąpił gwałtowny rozwój przedsiębiorczości na obszarach dotychczas monofunkcyjnych, szczególnie na obszarach rolniczych (wiejskich). Wiele gmin wiejskich i miejsko-wiejskich poszukuje własnej ścieżki rozwoju dywersyfikując profil działalności gospodarczej. Jedną z gałęzi gospodarki „odkrywaną” przez władze lokalne, ale i samych mieszkańców, jest turystyka.

Czy gmina wiejska może być atrakcyjna turystycznie?

Zdania na temat tego, czy wieś może być atrakcyjna dla turystów są podzielone. Wynika to głównie z osobistych preferencji oceniających. Jeżeli jednak wieś może być atrakcyjna, to jaką rolę w jej rozwoju odgrywa turystyka? Czy wieś może wzmacniać swoją wartość w regionie wykorzystując lokalny potencjał turystyczny, walory kulturowe i przyrodnicze? Celem niniejszego opracowania jest określenie roli atrakcyjności turystycznej w rozwoju gminy miejsko-wiejskiej. W poniższych rozważaniach postaram się odpowiedzieć na pytanie czy gmina Przedbórz jest atrakcyjna turystycznie oraz czy dostatecznie wykorzystuje ona swój potencjał turystyczny.

Łódź *made in* Przedbórz

O istnieniu Przedborza zapewne wie niewielu łódzian. Nie mają oni nawet świadomości, że Przedbórz odegrał ważną rolę w historii Łodzi. To właśnie w Przedborzu Król Władysław Jagiełło w 1423 roku nadał wsi Łódzia prawa miejskie. Ta malownicza, nadpiliczna miejscowość zachwyca urokliwym krajobrazem oraz długą historią. Gmina znajduje się na pograniczu województw łódzkiego i świętokrzyskiego. Okolica posiada bogatą historię związaną między innymi z królami Władysławem Jagiełłą oraz Kazimierzem Wielkim. Królowie chętnie bywali w okolicach Przedborza, gdzie często polowali. Historyczne źródła podają, że to właśnie w lesie nieopodal Przedborza król Kazimierz Wielki spadł z konia i złamał nogę. Przez wiele lat uważano, że była to bezpośrednia przyczyna jego śmierci.

Pierwsze wzmianki o Przedborzu pojawiają się w roku 1145, osada jednak istniała dużo wcześniej. Dzięki atrakcyjnemu położeniu na ruchliwym szlaku handlowym miasto zyskało krajową sławę oraz stało się centrum handlu i usług. Za czasów Kazimierza Wielkiego wybudowano tam zamek o charakterze mieszkalno-obronnym. W roku 1370 Przedbórz uzyskał prawa miejskie. Z biegiem czasu miasto rozwijało się w coraz szybszym tempie. Dzięki dostępowi do wody prężnie rozwijał się tam przemysł sukienniczy. W latach 20. XIX wieku powstała jedna z pierwszych w Polsce fabryk sukna.

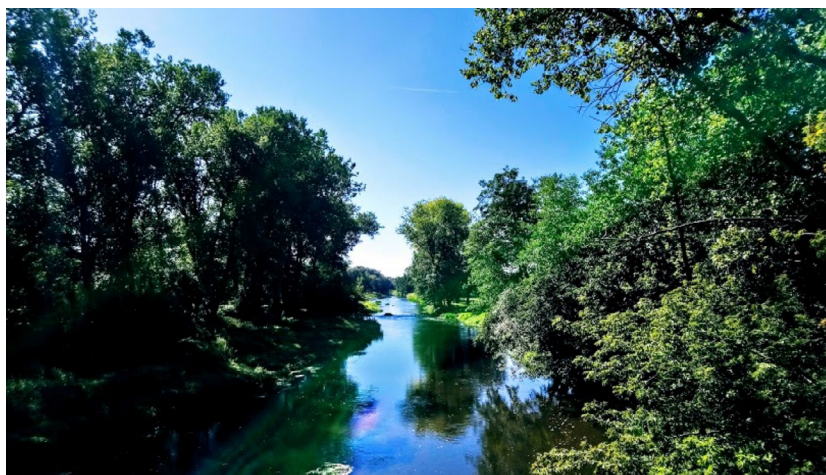
Przedbórz przez wiele lat zamieszkiwany był przez liczną społeczność żydowską, która jednak w czasie wojny została wymordowana. Obecnie rola Przedborza zmalała, stał on się nieco zapomniany, lecz wszystko wskazuje na to, że nie da o sobie zapomnieć.

Płyn kajakiem lub ćwicz z Lewandowską

Długa historia miasta pozostawiła po sobie wiele śladów i tradycji. Mimo pożarów, potopu szwedzkiego czy okupacji hitlerowskiej w Przedborzu ocalało wiele cennych zabytków. Są to między innymi kościół z przepiękną gotycką wieżą, którą widać, gdy tylko

źródło: archiwum własne autorki

źródło: archiwum własne autorki

wjedzie się na obszar gminy. Obok kościoła w budynku dawnej karczmy funkcjonuje do dziś muzeum ludowe. W jego zbiorach znajdują się liczne pamiątki z przeszłości, które pozwalają wrócić pamięcią to tych bardziej i mniej odległych historycznie czasów. Nieopodal rozciąga się czworokątny rynek, zbudowany na wzór petersburskiego. Wzdłuż niego ciągną się kamienice z kompleksem piwnic kolebkowych. Na rynku znajduje się również zabytkowa studnia. Uwagę przyciągać może również budynek ratusza miejskiego, wybudowany w stylu późno klasycystycznym. Na jego ścianie wmurowana została tablica upamiętniająca nadanie praw miejskich Łodzi. Jednak Przedbórz nie samymi zabytkami słynie. O tym mieście usłyszeć możemy głównie w kontekście słynnych już spływów kajakowych po rzece Pilicy. Jedną z najczęściej wykorzystywanych tras jest ta prowadząca

źródło: <https://hpba.pl/oboz-zima-2019-nami-fotorelacja/>

z Maluszyna do Przedborza o długości prawie 36 km. Dla fanów innych sportów, równie ekstremalnych, gmina oferuje ciekawe atrakcje. W sercu Przedborskiego Parku Krajobrazowego powstał kompleks Dojo Stara Wieś. Europejskie Centrum Japońskich Sportów i Sztuk Walki zachwyca specyficznym japońskim stylem, którego nigdzie w Polsce nie znajdziemy. Ten największy tego typu obiekt w Europie jest często odwiedzany przez najsłynniejszą polską trenerkę personalną Annę Lewandowską. Kilka razy w roku organizuje ona tam swój obóz, na którym prowadzi treningi oraz wykłady. Przedbórz ma turystom dużo do zaoferowania, każdy znajdzie tutaj coś dla siebie.

źródło: <https://www.dojo-starawies.pl/>.

Atrakcyjność Przedborza oczami mieszkańców i turystów.

W kontekście przedstawionych powyżej walorów gminy Przedbórz zasadne wydaje się być zadanie dwóch pytań mieszkańcom i turystom:

1. Czy gmina Przedbórz jest atrakcyjna turystycznie,
2. Czy wykorzystuje w pełni swój potencjał?

W badaniu ankietowym, które przeprowadziłam na potrzeby pracy magisterskiej, zapytałam mieszkańców i przyjezdnych o atrakcyjność turystyczną gminy Przedbórz.

Respondenci jednoznacznie stwierdzili, że gmina Przedbórz jest atrakcyjna turystycznie i ma wyjątkowy potencjał. Dostrzegają go głównie w obiektach i przestrzeniach zabytkowych oraz w walorach przyrodniczych. Mimo wysokich ocen, zarówno mieszkańcy jak i turyści zwracają uwagę na podobne problemy i braki, choć perspektywa i sposób postrzegania gminy różnią się w tych grupach respondentów. Mieszkańcy patrzą przez pryzmat tego co znają i chcieliby zmienić. Turyści z kolei dopatrują się tego, co jest im nieznane, starając się ocenić obiektywnie

i zaproponować nowe rozwiązania. Według badanych odpowiednie wykorzystanie walorów turystycznych gminy owocowałoby napływem większej liczby turystów. Ich zdaniem jednak same zasoby nie wystarczą. Zauważają oni znaczne braki w zagospodarowaniu turystycznym, głównie w bazie gastronomicznej i hotelowej.

Wyniki badania wskazują, iż turystyka w niewielkim stopniu wpływa na rozwój gminy Przedbórz. Mimo, że respondenci uważają Przedbórz za gminę atrakcyjną turystycznie, to potrzebne jest podjęcie wielu działań, aby faktycznie wykorzystać ten unikatowy potencjał.

Na wsi nie wieje nudą!

Wiele obiegowych opinii na temat wsi jest negatywnych. Dla większości ludzi kojarzy się ona głównie z rolnictwem i zacofaniem społecznym i technologicznym. Jednak mieszkańcy wsi łamią stereotypy szukając coraz to nowszych i ciekawszych rozwiązań. W obecnych czasach wieś może być atrakcyjna dla turystów, zwłaszcza dla tych z miast. Styl życia mieszkańców wsi różni się od stylu mieszkańców miast, lecz nie jest to nic złego. Wymiana doświadczeń i nawyków pozytywnie wpływa na relacje między nimi i zachęca do wzajemnego poznania oraz konwersji światopoglądowej. Wieś ma do zaoferowania ciszę, spokój, piękny krajobraz, wszystko to, co szczególnie dziś jest poszukiwane w szybkim świecie mediów i codzienności pracy.

Bibliografia

1. Dabrowska, D., & Wein, A. (red.) (1976). Encyclopedia of Jewish Communities in Poland, Volume I. Jerusalem: Yad Vashem.
2. Grabalski, P. (2012.04.12). Upadek króla Kazimierza Wielkiego. Dostęp dnia 2019.05.20 ze źródła: http://www.przedborz.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=604&Itemid=110
3. Nowak, T. A. (2010.04.28). Najstarsze dzieje Przedborza. Dostęp dnia 2019.05.20 ze źródła: http://www.przedborz.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=399&Itemid=110
4. Nowak, T. A. (2011.02.16). Kiedy Przedbórz został miastem. Dostęp dnia 2019.05.20 ze źródła: http://www.przedborz.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=491&Itemid=110
5. Przedborz.com.pl (2008.10.21). Prawa miejskie Łodzi w Przedborzu. Dostęp dnia 2019.05.20 ze źródła: http://www.przedborz.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=156&Itemid=110
6. Zasada, A. (2019). Atrakcyjność turystyczna gminy. Studium przypadku gminy miejsko-wiejskiej Przedbórz. Niepublikowana praca magisterska. Łódź: Uniwersytet Łódzki.
7. Zięba, P. (2017.04.25). Pobyty Kazimierza Wielkiego w Przedborzu. Dostęp dnia 2019.05.20 ze źródła: <http://historiaprzedborza.blogspot.com/2017/04/pobyty-kazimierza-wielkiego-w-przedborzu.html>